

Sociala medier som en del av slöjdundervisningen.

En studie om användningen av sociala medier i slöjdundervisningen.

Daniel Westerholm

Avhandling för
magisterexamen
Fakulteten för pedagogik och
välfärdsstudier
Åbo Akademi
Vasa, 2022

Abstrakt

Författare Westerholm Daniel	Årtal 2022
Arbetets titel ”Sociala medier som en del av slöjdundervisningen” En studie om användningen av sociala medier i slöjdundervisningen	
Publicerad avhandling för magisterexamen i pedagogik Slöjdvetenskap Vasa: Åbo Akademi. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier	Sidantal (tot.) 47 (52)
<p>Sociala medierna har blivit en allt vanligare del av barn och ungas vardag. Varför inte utnyttja dessa i undervisningen. Slöjdundervisningen består långt av planering av olika produkter och arbetet kring hela slöjdprocessen. För att hitta tips och idéer till produkter samt följa upp sin egen slöjdprocess kunde sociala medier vara till hjälp. I den här studien undersöker jag om sociala medierna används som hjälp i slöjdundervisningen. Utgående från den här tanken har jag skapat följande forskningsfrågor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • På vilket sätt används sociala medier som hjälp vid planering av slöjdundervisningen? • Vilka sociala medier används i slöjdundervisningen och på vilket sätt används de? • Finns det någon skillnad mellan olika årskurser och användningen av sociala medier? <p>För att få svar på frågorna kontaktade jag lärare i Svenskfinland som undervisar slöjd. Frivilliga lärare fick sedan svara på min enkät som jag hade skapat i Google formulär. Kravet jag ställde på mina informanter var att de skulle jobba i en skola i Svenskfinland samt undervisa slöjd. Jag fick totalt in svar från 34 informanter.</p> <p>I resultatet framkommer det att de flesta lärarna i Svenskfinland använder sociala medier som hjälp vid planering av undervisningen. Det framkommer även att det finns en viss skillnad i användning av sociala medier i de olika årskurserna. I de lägre årskurserna är det mera ovanligt att eleverna använder sociala medier som hjälp eftersom de flesta sociala medier har en åldersgräns på 13 år. Pinterest, Youtube och Instagram är de sociala medier som används flitigast. Instagram uppskattades för dess mångfald och Youtube uppskattades för dess fina filmer. Då fler informanter ansåg att filmerna var de svåraste att skapa själv.</p>	
Sökord / indexord Slöjdundervisning, sociala medier, undervisning, slöjd	

Innehåll

Tabellförteckning	5
1 Introduktion.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte och forskningsfrågor	2
1.3 Avhandlingens uppbyggnad	2
2 Slöjd.....	4
2.1 Vad är slöjd?.....	4
2.2 Vad lär man sig i slöjden?	5
2.3 Nyttan med slöjden.....	6
2.4 Mångsidigt lärande inom slöjden	7
Elevens fyrfält	8
2.5 Lärarens fyrfält	10
3 Läroämnet slöjd i läroplanen	12
3.1 Slöjd som läroämne	12
3.2 Målsättningar inom slöjden	13
3.3 Digitalisering i slöjden	13
4 Sociala medier.....	15
4.1 Definition av sociala medier.....	15
4.2 Youtube	15
4.3 Instagram.....	16
4.4 Facebook	16
4.5 Tiktok	17
4.6 Snapchat	18
4.7 Övriga appar.....	19
4.8 Utmaningar i användningen av sociala medier.....	20
5 Metod	21
5.1 Syfte och forskningsfrågor	21
5.2 Kvalitativ och kvantitativ forskning	21
5.3 Val av metod	22
5.4 Val av informanter.....	23
5.5 Genomförande av undersökning.....	24
5.6 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet	25
5.7 Bearbetning och analys av materialet.....	26
6 Resultatredovisning	28

6.1 På vilket sätt använder sociala medier som hjälp vid planering av slöjdundervisningen?	28
6.2 Vilka sociala medier används i slöjdundervisningen och på vilket sätt används de?	30
6.3 Finns det någon skillnad mellan olika årskurser och användningen av sociala medier?	33
7 Diskussion	36
7.1 På vilket sätt använder läraren sociala mediers som hjälp vid planering av slöjdundervisning?	36
7.2 Vilka sociala medier används i slöjdundervisningen och på vilket sätt?	37
7.3 Finns det någon skillnad mellan olika årskurser och användning av sociala medier?	38
7.4 Metoddiskussion.....	38
7.5 Förslag till fortsatt forskning	39
Litteratur.....	41
Bilagor	43

Tabellförteckning

Tabell 1: Sociala medier som en del av planeringen.....	28
Tabell 2: Lärarens användningen av sociala medier.....	31
Tabell 3: Antalet informanter från olika årskurser.....	33

Figurförteckning

Figur 1. Lärarens fyfält.....	9
Figur 2. Slöjdens fyrfält.....	10

1 Introduktion

I det här kapitlet lyfter jag fram val av tema samt varför jag valt det här tema. Här presenteras även forskningens syfte samt forskningsfrågorna.

1.1 Bakgrund

Det ämne som jag valt att fördjupa mig i är sociala medier och slöjdundervisningen. Ungas användning av sociala medier är ofta ett mycket omdiskuterat ämne. Personligen tillbringar även jag mycket tid på sociala medier och anser inte att de alltid behöver vara något negativt med det. Så varför inte ta in sociala medier i undervisningen. Jag kan tänka mig att dessa kunde motivera eleverna och att de skulle vara uppskattat av eleverna. Under egna praktikperioder och vikariat har jag lagt märke till att olika digitala verktyg är mycket uppskattade bland eleverna, utgående från det kan jag även tänka mig att sociala medierna skulle vara mycket uppskattade i undervisningen.

Det finns idag flera olika sociala medier i samhället. Den mest växande är Tiktok. På Tiktok laddar man upp korta videor på saker man gör. Det kan vara till exempel danser, humor eller hantverk. Varför kunde man inte ladda upp uppgiftbeskrivningar, tips och idéer till en slöjdprocess på Tiktok? Det här var en fråga jag själv börjat fundera på under mina studier. Det finns även andra sociala medier med samma funktioner eller liknande som man kunde använda i undervisningen. Jag kan bra tänka mig att även andra läroämnen skulle kunna vara aktiva på sociala medier inte enbart slöjden, till exempel bildkonsten eller varför inte matematiken. Jag har i varje fall valt att avgränsa mig till slöjden eftersom det är mitt huvudämne och något som ligger mig varmt om hjärtat.

Jag hoppas att de skulle vara möjligt att ta in sociala medier i undervisningen och att de skulle bli en naturlig del av undervisningen. Både för eleverna och läraren. Läraren i Svenskfinland kunde sedan dela material med varandra så behöver inte alla uppfinna hjulet på nytt. I den här undersökningen undersöker jag ifall de finlandssvenska lärarna som undervisar slöjd redan använder sociala medier i sin undervisning eller om de skulle vara villiga att börja använda sig av sociala medier i sin undervisning.

Jag kan även tänka mig att sociala medier underlättar jobbet för läraren. Då både läraren och eleverna kan söka inspiration från sociala medier. Det är även ett bra sätt att bedöma

arbetsprocessen och ge respons på hela arbetsprocessen. Om eleverna kontinuerligt laddar upp vad de jobbar med så kan läraren i slutet av processen gå bakåt och se vad eleverna har gjort samt hur de har utvecklats. Läraren kan även ge respons på de olika sakerna som eleverna laddar upp och kan på det viset jobba med formativ bedömning. Om eleverna får se varandras processer kan de även jobba med kamratrespons.

1.2 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med avhandlingen är att ta reda på om sociala medier är en del av slöjdundervisningen och att ta reda på hur de används i slöjdundervisningen. Jag kommer även ta reda på ifall sociala medier kunde bli en större del av undervisningen. Det som ännu intresserar mig är att veta vilken typ av sociala medier som används eller vilken typ av sociala medier som läraren är intresserad av. Jag kommer även att undersöka ifall det finns någon skillnad i användningen av olika sociala medier i olika årskurser. Utgående från detta syfte har jag skapat följande forskningsfrågor:

- På vilket sätt används sociala medier som hjälp vid planering av slöjdundervisningen?
- Vilka sociala medier används i slöjdundervisningen och på vilket sätt används de?
- Finns det någon skillnad mellan olika årskurser och användningen av sociala medier?

För att få svar på forskningsfrågorna skickar jag ut en enkät till alla skolor i Svenskfinland och de lärare som undervisar slöjd får svara på enkäten. Eftersom jag vill få ett så brett perspektiv som möjligt samt se om det finns skillnader mellan årskurserna och användning av sociala medier så valde jag att respondenterna inte behöver vara behöriga slöjdlärare utan det räcker med att de undervisar slöjd. Behöriga slöjdlärare undervisar ofta de högre årskurserna i grundskolan medan klasslärarna undervisar de lägre årskurserna i grundskolan.

1.3 Avhandlingens uppbyggnad

Den här avhandlingen är uppbyggd på följande vis. Till först kommer lite bakgrundinformation om val av temat. Efter det kommer en teoridel. Där presteras de största sociala medierna. Med de största sociala medierna syftar jag på antalet aktiva följare i dagsläge. Det vill säga Tiktok, snapchat, instagram och Facebook. Jag kommer även lyfta fram information om slöjden som

ett skolämne samt vad läroplanen säger om slöjdundervisningen. Inom kapitlet för slöjd beskrivs digitaliseringen samt hur man jobbar med digitaliseringen i årskurserna 1–9 inom slöjden. Efter teoridelen kan man läsa om metoden d.v.s. hur själva undersökningen är gjord och till allra sist kan man läsa om resultatet samt en resultatdiskussion.

2 Slöjd

I det här kapitlet lyfter jag upp om ämnet slöjd samt slöjdens historia till den finska skolan. Slöjden är ett gammalt ämne som funnits i Finland som skolämne sedan 160 år bak i tiden men har ändrat namn och omfattning under åren. I kapitlet kan man även läsa om vad man förväntas lära sig i slöjdundervisningen.

2.1 Vad är slöjd?

Begreppet slöjd nämns redan på 1300-talet och betyder slughet, flitighet, klokhet, att vara händig och påhittig. Begreppet slöjd används för att syfta på ett problem som går att lösa med hjälp av olika redskap som omvandlar material till ett föremål. Slöjden är ett mycket gammalt ämne i skolan men ändå diskuteras det om slöjdens varande eller icke-varande i skolan. den pedagogiska tanken med slöjd är skapande processen samt användningen av kreativitet och problemlösningsförmåga. (Lindfors, 2007).

Slöjden har varit ett obligatoriskt ämne i Finlands skolor i snart 160 år. Det var Uno Cygnaeus som införde slöjden till storfurstedömet Finland dagens Finland. Cygnaeus ansåg att slöjden ökade folkets bildning och ville därför införa slöjden i skolan. Han var även mån om att få bevara slöjdens kulturarv och ansåg att det kunde man göra genom att införa slöjden till skolan. Därför har vi kvar slöjden än idag i skolan. Idag följer slöjden läroplanen på samma vis som alla de övriga ämnena i skolan. (Lindfors, 1992).

Fram till mitten av 1900-talet kunde man läsa träslöjd eller handarbete i skolan. Under årskurs 1–2 hade alla gemensam undervisning men efter årskurs två delades eleverna in i grupper efter kön. Det var flickorna som fick undervisning i handarbete och pojkarna som fick undervisning i träslöjd. På 1970-talet ändra man slöjdens upplägg så att under årskurs 1–2 läste eleverna småslöjd. Och sen från årskurs 3–6 läste eleverna både textilslöjd och teknisk slöjd. Eleverna hade ett halvt år teknisk slöjd och sedan ett halvt år textilslöjd (Marjanen, 2007). På 2000-talet valde man att införa ett ämne slöjd. Det här gjorde man bland annat för att få en gemensam läroplan för ämnet slöjd. Tidigare fanns det en läroplan för teknisk slöjd, en för textil och en för småslöjd. Från och med 2004 finns det endast ett läroämne slöjd i läroplanen. Och slöjden har gemensamma mål oberoende inriktning. Slöjden är ett obligatoriskt ämne i Finland i årskurserna 1–7 och valbart i årskurserna 8–9. I årskurserna 8–9 kan eleverna välja vilken inriktning de vill ha på slöjden. (Utbildningsstyrelsen, 2004).

2.2 Vad lär man sig i slöjden?

Finland och resten av Norden är unikt gällande läroämnet slöjd. Alla skolor i världen har inte slöjd på schemat. Inom slöjden får man planera och tillverka föremål av olika material. Inom slöjden används även många olika tekniker i välutrustade klassrum. Att slöjda betyder att undersöka, tänka kreativt och experimentera. Inom slöjden får eleverna jobba med problemlösningar både genom att hitta visuella, materiella och tekniska lösningar. Inom slöjden lär sig eleverna att förstå, utvärdera och utveckla olika tekniska kunskaper och använda dem i vardagen. Ämnet slöjd har även som uppgift att utveckla vardagliga förmågor hos eleverna. Finmotoriken är ett bra exempel på en vardaglig förmåga som utvecklas inom slöjden. Till exempel kunskapen att sticka försvinner inte enbart för att eleverna går ut ur klassrummet. Kunnande att kunna använda en laser skärare försvinner inte heller då eleverna lämnar rummet. Det här är kunnande som eleverna har med sig vidare i livet. (Winberg, 2010.)

Enligt läroplanen 2014 ska eleverna lära sig att behärska en hel slöjdprocess inom slöjden. En hel slöjdprocess betyder hela arbetet från idé, till att välja material, planera och få en färdig produkt. Eleverna ska även få möjlighet att kostnadsberäkna sin produkt samt tänka på alternativa material. Under arbetets gång behöver eleverna tänka en hel del. Eleverna behöver fundera kring material, arbetsordning, estetiska frågor samt lösa problem som uppstår under arbetsprocessens gång. Läraren finns där bredvid och handleder arbetet under hela processen. (Utbildningsstyrelsen, 2014). Eftersom slöjden är ett gemensamt ämne för alla elever i grundskolan betyder det att eleverna ska få använda många olika tekniker och material, så som sömnad, träbearbetning, metallbearbetning, elektronik, garntekniker och 3D-printning. Materialet är inte anpassat efter någon viss kön mera utan ens könsidentitet har inget med läroämnet att göra. Allt material finns tillgängligt för alla oberoende av könsidentitet. Det är endast i årskurs 8–9 som eleverna får välja själv om de riktar in sig på teknisk slöjd eller textilslöjd. Då får eleverna ett bredare ämneskunnande inom det område som de väljer att läsa. Men antalet slöjdlektioner minskar vilket leder till att eleverna hinner med färre projekt under läsåret men de får fördjupa sig i endera teknisk slöjd eller textilslöjd. (Porko-Hudd, 2021).

Jag har bekantat mig med olika kommunvisaläroplaner för att få en helhetsbild över specifika arbeten eller tekniker som olika skolor jobbar med under de olika årskurserna. Här är en beskrivning över hur Nykarleby väljer att fördela sin undervisning. Jag tog fasta på just Nykarlebys läroplan eftersom den var mest detaljerad. Inom årskurs 1–2 ska eleverna till

exempel få möjlighet att bekanta sig med olika material så som trä, metall, plast, garn och tyg samt använda tekniker som att fästa, klippa, sy, forma och bearbeta material. Inom årskurs 1–2 kan eleverna till exempel sy produkter i filttyg. Under årskurs 3–6 får eleverna bekanta sig med olika slöjdtermer, samt arbeta ansvarsfullt och målinriktat. Detta kan eleverna göra genom att lära sig att sy på maskinen, brodera, virka, sticka, handhyvla, såga, borra och skissa. I årskurs 5–6 får eleverna öva sig att tova, sy svårare tekniker på maskinen, sticka använda mera avancerade maskiner så som bormaskin, löda och ytbehandla. (Nykarleby stad, 2016.)

Under åk 7–9 får eleverna jobba med ritningar och designer av olika slag. Samt använda olika digitala hjälpmedel som dokumentation av hela slöjdprocessen. Inom åk 7 får eleverna möjlighet att skapa och designa ett eget plagg och använda olika tekniker på symaskinen. Eleverna får även tillämpa andra tekniker som de lärt sig under årskurs 1–6. Så som broderi, stickning och virkning. Under de tekniska lektionerna får eleverna möjlighet att använda olika maskiner så som pelarbormaskin, migsvets, vinkelslipmaskin och punktsvets. Eleverna får även pröva på sammanfogning av olika slag med lim och tappar. Inom hela slöjdprocessen är det viktigt att tänka på arbetssäkerheten. Under årskurs 8–9 blir projekten mera ämnesspecifika och personliga. Inom tekniska slöjden på åk 8–9 är det ganska vanligt att eleverna gör delar till sin moped. (Nykarleby stad, 2016).

2.3 Nyttan med slöjden

Slöjden som pedagogisk verksamhet kan föra med sig flera positiva saker än endast själva arbetsprocessen. Inom slöjdundervisningen får man bekanta sig med nya material och pröva på hur det känns att jobba med olika varierande material. Samtidigt som man får en möjlighet att jobba med sig själv som människa.

Slöjden för med sig många positiva sidor för till exempel den psykiska hälsan. Det har bland annat konstateras att stickning är något mer än bara stickning. Under stickningsprocessen finns möjligheten att sitta och ta det lugnt samtidigt som man kan meditera. Stickningen liksom många andra slöjdprocesser väcker även en inre kreativitet och övar upp bland annat fingerfärdigheten. (Sjöberg & Porko-Hudd, 2019.)

Johansson (2009) anser även att slöjden skall ses som något mera än bara ett praktiskt skolämne. Hon anser att slöjden är det skolämnen där man bäst ser elevernas utveckling. Som lärare kan man se hur till exempel fingerfärdigheten stärks genom åren eller till och med under en

kortvarigare process. Till en början var slöjden ett ämne som skulle vara vardagsnyttig d.v.s. ett ämne där man skapade produkter som man verkligen behövde i vardagen. Det kunde handla om till exempel smörknivar eller andra köksredskap. Idag ser slöjdundervisningen ut på ett helt annat sätt. Eleverna får jobba med mängder olika tekniker och skapa produkter som de själva vill och har användning av. (Johansson, 2009).

Norden är ett av få områden i världen som har slöjdundervisning. I många länder har man valt att ta bort slöjden som läroämne eftersom man anser att det som lärs ut i slöjden kan man lära sig hemma. Dock har inte alla de förutsättningarna mera, vi har elever som bor i höghus där de inte har möjlighet att slöjda. De har varken utrymme eller verktyg. Dessutom kan det handla om en kostnadsfråga alla har inte möjlighet att köpa verktyg. (Johansson, 2009).

Johansson (2009) menar därför att alla elever borde ha möjlighet till slöjdundervisning och slöjden borde klassas på samma vis som alla andra läroämnen även i fortsättningen. Mycket av de man lär sig inom till exempel matematiken går att konkretisera inom slöjden. Johansson menar att slöjdprocessen handlar om en helhetskapande bild för eleverna och eleverna får jobba på många olika vis under hela processen. Det kan handla om problemlösning, matematiska uträkningar, ämnesövergripande kunskaper och tekniskt kunnande. Slöjdens mångsidighet både gällande inläringen samt material och tekniker är något som borde prioriteras högre i samhället och världen när man diskuterar slöjdens vara eller icke vara. (Johansson, 2009)

2.4 Mångsidigt lärande inom slöjden

Som tidigare nämnt är slöjden mycket långt och utgår från arbetet kring en hel slöjdprocess. Här nedan beskriver jag en modell som Lindfors 1991 har gjort för tydliggöra hur man ska tänka kring en hel slöjdprocess. Slöjdprocessen består av tre steg idé och planeringen, planering och tillverkning och färdig produkt. (Lindfors, 1991).

Vid den första fasen då man lyfter fram idé och planering. Börjar man med att fundera vad man skall skapa och söker inspiration från olika ställen. Under den här fasen är det viktigt att fånga elevernas motivation och intresse för att få de motiverade genom hela processen. Att skapa något som eleven själv vill eller har nytta av brukar alltid vara mera motiverade än att skapa enbart en produkt. (Porko-Hudd, Sjöberg och Sunngren, 2015).

I den andra fasen fortsätter man med planeringar av olika slag. Nu handlar planeringen mera om vilka material man skall använda samt vilka tekniker som kunde vara mest ändamålsenliga.

Eleverna har idag möjlighet att blanda både mjuka och hårda material eftersom det enbart finns ett ämne slöjd och inte textilslöjd eller teknisk slöjd. Varierande på utbudet i skolorna idag har eleverna ganska stora möjligheter att variera olika tekniker och maskiner som de vill använda inom sin slöjdprocess. (Porko-Hudd, Sjöberg och Sunngren, 2015).

Den sista fasen tillverkning till färdig produkt syftar mera på hela arbetsprocessen samt lägger fokus på hur produkten blev. Under den sista fasen finns utrymme för diskussion om hur man tänkte att produkten skulle se ut till hur den verkligen blev. Under den tredje fasen diskuteras även vad som kunde ha gjorts annorlunda och ifall man mötte på motgångar under processen behöver man fundera kring dem samt hur man kunde ha undvikit de. Under hela processen är det även viktigt att dokumentera sin slöjdprocess. (Porko-Hudd, Sjöberg och Sunngren, 2015).

Slöjdprocessen är i själv verkligheten inte alltid så här enkel. Eleverna kan stöta på problem under arbetet som behöver lösas vilket gör att arbetet får en ny vändning. Eller så finns inte materialet man tänkt jobba med och behöver därför planera om. Så även om processen är enkel i teorin är det viktigt att komma ihåg att den inte alltid fungerar i praktiken.

Elevers fyrfält

Det är inte enbart läraren som har ett eget fyrfält, utan även undervisningen har ett eget fyrfält. Det här fyrfältet är mera anpassat efter eleverna i jämförelse med lärarens fyrfält.

<p>Kunskaper och förmågor</p> <p>Material Tekniker Arbetsredskap</p>	<p>Planeringsförmåga</p> <p>Estetiska förmågan Tekniskt kunnande</p>
<p>Arbetsförmåga</p> <p>Arbetsprocessen Ansvar Bedömning</p>	<p>Utvecklingsförmågor</p> <p>Glädje Självkänsla Kultur Hållbar utveckling Kritiskt tänkande</p>

Figur 2. Slöjdundervisningens fyrfält (bearbetad efter Huvila m.fl., 2018).

Fyrfältet kan se lite olika ut beroende på målen som lärare ställt upp inför kommande arbetsprocess därför kan innehållet i fyrfältet variera lite. Fyrfältet ska fungera som hjälpmedel för att förstå slöjdens uppbyggnad och mångsidighet.

I det första fältet kunskaper och förmågor behandlas slöjdens innehåll. Slöjden är mycket mångsidig och består av många olika material och tekniker. För att kunna använda de olika materialen och teknikerna behöver eleverna även kunna behärska olika arbetsredskap som behövs inom slöjdundervisningen. (Huovila m.fl., 2018).

I det andra fältet planeringsförmåga, lyfter man fram elevens planeringsförmåga när det gäller estetik och kunnande. Läraren tittar på hur fina produkter eleverna klarar av att göra och vilka estetiska drag hen väljer att ta med i sin produkt. Elevens eget kunnande kommer även att avspeglas på slutresultatet. (Huovila m.fl., 2018).

I det tredje fältet arbetsförmåga behandlas slöjdprocessen som helhet allt från planering till färdig produkt. I det här fältet behandlas även elevernas ansvar och bedömning. Det är viktigt att eleverna känner till bedömningsgrunderna och vet vilka mål de ska uppnå i slöjdundervisningen. Bedömningsgrunderna är en viktig del av hela undervisningen oberoende ämne samt under hela arbetsprocesser. Det är även elevens ansvar att färdigställa sina produkter med hjälp av lärarens handledning. Eleven ska även ta ansvar för slöjdsalarnas utrustning och redskap. (Huovila m.fl., 2018).

I det sista fältet utvecklingsförmågor lyfts elevernas egenskaper fram samt olika känslor. Inom slöjdundervisningen vill man att eleverna ska få känna glädje under hela slöjdprocessen samt få en växande självkänsla genom att lyckas. Eleverna ska även få bekanta sig med slöjdens utveckling och historia. Under hela slöjdprocessen ska eleverna jobba kring en hållbar framtid och välja hållbara material och tekniker till sina produkter. På det viset blir eleverna medvetna om hållbar utveckling, kulturen och slöjdens utveckling genom tiderna. (Huovila m.fl., 2018).

Elevernas fyrfält behandlar hela slöjdundervisningen allt från arbetsprocessen till självkänsla. Fyrfältet visar tydligt hur mångsidig slöjdundervisningen är och vilka olika moment som behöver finnas med i slöjdundervisningen. (Huovila m.fl., 2018).

2.5 Lärarens fyrfält

Som lärare kan det vara svårt att förstå hur man ska tillämpa läroplanen i undervisningen i synnerhet under de första åren som lärare. För att kunna uppnå målen i läroplanen behöver läraren se på både elevens verksamhet och sin egen verksamhet. Läraren är ofta så fokuserad på eleverna och deras undervisning så hen har inte tid att fokusera på sin egen utveckling och verksamhet. Om läraren skulle ta tid till sig att analysera sin egen verksamhet, så kunde undervisningen förbättras och läraren skulle troligen orka bättre. Huovila och Rautio har skapat en figur som ska underlätta lärarens granskning av sin egen verksamhet. Den här figuren kallas för lärarens fyrfält. Fyrfältet är indelat i fyra olika kategorier som kan ses på följande sida. (Huovila m.fl., 2018).

Figur 1. Lärarens fyrfält (bearbetad av Huovila & Rautio, 2007).

I det första fältet ämneskunskaper och färdigheter i att vara lärare diskuterar man om lärarens ämneskunnande och färdigheter. Till kategorin ämneskunnande och färdigheter hör bland annat handledning av arbetsprocesser, differentieringar och elevkännedom. Till den här kategorin hör

även kunnande i att ge respons och kunnande i ämnesteknologi så som maskiner, verktyg och tekniker. (Huovila m.fl., 2018).

I det andra fältet färdigheter i undervisningsplanering fokuserar man på handledning som ges under arbetsprocessen. Här fokuserar man även på lektions- och helhetsplanering samt lektionsförberedelser. Lektionsförberedelser kan handla om allt från att förutse differentieringar till att skapa konkrets undervisningsmaterial till eleverna. (Huovila m.fl., 2018).

Det tredje fältet lärarens didaktiska färdigheter behandlar själva undervisningen. Det handlar om demonstrering av olika tekniker och undervisningsinnehåll. Undervisningen ska vara organiserad och välplanerad den ska även ge möjlighet för eleverna att vara kreativa och få pröva på olika problemlösningssituationer. (Huovila m.fl., 2018).

Det sista fältet att växa som lärare handlar om lärarens roll i själva undervisningssituationen. Det vill säga att läraren anpassar undervisningen efter eleverna och bemöter alla elever jämlikt. Lärarens uppgift är även att se till att det finns arbetsro i klassen och en lugn atmosfär. (Huovila m.fl., 2018).

Läraren har många olika ansvarsområden i slöjden. Dels finns det en del säkerhetsrisker i slöjden i och med alla maskiner men det finns även allt från lektionsplanering till utvärdering. Lärarens fyrfält är dock enbart ett hjälpmedel som finns där för att hjälpa lärare som undervisar slöjd och strukturera upp helheten. Fyrfältet ska inte vara en belastning för någon utan ett hjälpmedel. (Huovila m.fl., 2018).

Lärarens fyrfält består till viss del av planering. I undersökningen fokuserar jag på om sociala medier används inom slöjdundervisningen. Dels som hjälpmedel vid planeringen av undervisningen, dels som redskap i undervisningen. Kanske sociala medier även kunde få vara en del lärarens fyrfält. Sociala medier är även en del av lärarens kunnande. Om läraren själv inte använder sociala medier eller har kunnande i dess funktioner kommer sociala medierna troligtvis inte heller bli en del av undervisningen.

3 Läroämnet slöjd i läroplanen

I det här kapitlet beskrivs läroplanen i Finland. Jag beskriver även på vilket sätt slöjden lyfts fram i läroplanen. Jag lyfter även läroplanens uppbyggnad gällande slöjden samt slöjdens målsättningar. Jag presenterar målen årskursvis på samma vis som de görs i läroplanen. Jag tar även fasta på digitaliseringen inom slöjden och olika typer av redskap som kan användas inom digitaliseringen.

3.1 Slöjd som läroämne

Inom läroplanen finns även direktiv kring digitaliseringen inom slöjden. Grunden för läroplanen är utformad så att varje elev har möjlighet att jobba enligt sina egna förutsättningar och värderingar. I den grundläggande utbildningen ska eleverna få en allmänbildande bas att stå på för vidare studier och livet. Eleven skall även få möjlighet att ställa upp egna mål och lösa problem självständigt. I läroplanen 2014 finns även sju kompetensmål. Kompetensmålen är en helhet av kunskap, färdigheter, värderingar, attityder och vilja. Kompetensmålen handlar även om att kunna använda sig av sin kunskap. (Utbildningsstyrelsen, 2014).

Enligt läroplanen 2014 ska slöjden vara ett ämne där eleverna får möjlighet att genomföra en hel slöjdprocess. Under slöjdprocessen ska eleverna få möjlighet att jobba med olika material och tekniker. Det kan handla om allt från arbete med händer och formge till att använda sig av teknologi. Det som är viktigt inom slöjden är att varje elev ska vara med från början till slut på slöjdprocessen. I praktiken innebär detta att eleven börjar planera och strukturera sitt arbete och sedan fullföljer sin arbetsprocess och till sist har eleven en färdig produkt. Eleverna ska även få vara med och utvärdera och bedöma sin slöjdprocess. Utvärderingen och bedömningen anses ha en betydande roll för slöjdprocessen. (Utbildningsstyrelsen, 2014).

Genom slöjdprocessen får eleven möjlighet att experimentera, tänka och vara kreativ. Genom det här utvecklas elevens förmåga att tänka själv samt fatta egna beslut. Läraren finns till i klassrummet för att handleda eleven samt stödja och hjälpa eleven under sin arbetsprocess. Inom slöjden ska eleverna även få arbeta mångsidigt det vill säga med både hårda och mjuka material och många olika tekniker. Inom slöjden liksom i de övriga läroämnena i Finland ska man jobba med hållbara material och tänka på en mera hållbar livsstil. (Utbildningsstyrelsen, 2014).

3.2 Målsättningar inom slöjden

Varje läroämne har olika målsättningar. Inom slöjden är målen uppdelade på följande vis: åk 1–2 har samma mål, åk 3–6 har samma mål och åk 7–9 har samma mål.

I årskurserna 1 och 2 är det huvudsakliga målet inom slöjden att ge eleverna möjlighet att utveckla de mest väsentliga kunskaperna som behövs inom slöjden. Det kan handla om att öva finmotoriken genom att använda olika redskap och samtidigt skapa en färdig produkt. Eleverna ska redan under årskurs 1 och 2 få använda olika material och redskap. (Utbildningsstyrelsen, 2014). Under de lägsta årskurserna använder man sig av de vanligaste verktygen så som till exempel hammare, såg, nål och sax.

Under årskurs 3–6 är det huvudsakliga målet att stödja eleverna att klara av en hel slöjdprocess. I årskurserna 3–6 ska eleverna få möjlighet att använda olika ord, termer och begrepp som är viktiga i slöjdundervisningen. Läraren ska hjälpa eleverna att välja olika arbetsmetoder och tekniker. Under årskurs 3–6 ska eleverna även få använda olika ändamålsenliga maskiner som underlättar slöjdprocessen. Säkerheten är mycket viktigt i de här årskurserna i och med att eleverna börjar arbeta med mera maskiner och farligare föremål. (Utbildningsstyrelsen, 2014).

I årskurserna 7–9 blir målen mera fria, här är det huvudsakliga målet att stödja eleven genom hela slöjdprocessen. I årskurserna 7–9 ska eleverna jobba mera självständigt genom hela processen. Med hela slöjdprocessen menas allt från planering till färdig produkt. Eleverna ska själva få fundera ut passande material och ändamålsenliga arbetsmetoder. I de högre årskurserna ska eleverna även få möjlighet att prova sig fram under processen samt lösa eventuella problem som kan uppstå under arbetets gång. (Utbildningsstyrelsen, 2014).

3.3 Digitalisering i slöjden

Digitaliseringen blev ett mycket aktuellt ämne i skolan i och med läroplanen 2014. Nu fick digitaliseringen en allt större och synligare roll i skolan. Varje enskilt läroämne i skolan ska på ett eller annat vis tangera digitaliseringen. Hur stor och betydande roll digitaliseringen har i varje ämne varierar något beroende på ämnet och läraren. (Utbildningsstyrelsen, 2014.) I ämnen så som matematik och slöjd kan digitaliseringen kännas mera naturlig än i till exempel religion. Digitaliseringen kan handla om allt från informationssökning till kommunikation (Utbildningsstyrelsen, 2014).

I de lägsta årskurserna ska eleverna inom slöjden använda digitaliseringen för planering och dokumentation. Digitala tekniker som påbörjas i ett tidigt skede följer ofta sedan med årskurs efter årskurs. Till exempel om eleverna lär sig från början att dokumentera sin slöjdprocess kommer de helt naturligt att fortsätta göra det även i de högre årskurserna. (Utbildningsstyrelsen, 2014). När man granskar lokala läroplaner så kan man se att till exempel dokumentering kan ske via sociala medier eller via någon lärplattform till exempel via Seesaw eller Qridi. Både Seesaw och Qridi är plattformar där man kan ladda upp bilder på sin hela arbetsprocess. I Qridi kan man även ställa upp olika mål för sig själv och sedan följa med hur bra man klarar av att uppnå sina mål. (Kyrkslätt kommun, 2021).

Det nya som kommer in gällande digitaliseringen i årskurs 3–6 är informationssökning och kommunikation, i övrigt gäller samma mål som för åk 1 och 2. Inom informationssökningen kan eleverna ta reda på information om olika material, samt hitta idéer till sina produkter. Eleverna ska även få möjlighet att planera en del av sin process digitalt. (Utbildningsstyrelsen, 2014).

Inom årskurserna 7–9 ska eleverna använda sig av digitaliseringen genom hela slöjdprocessen. Det vill säga i planeringen, i framställningen och för dokumentation. Eleverna i årskurserna 7–9 ska även kunna skapa och dela information om sin slöjdprocess eller färdiga slöjdprodukt. Det här kan till exempel göras genom sociala medier. I årskurserna 7–9 kan digitaliseringen även handla om behandling av olika material samt användningen av olika tekniker. (Utbildningsstyrelsen, 2014). Många slöjdmaskiner är idag uppbyggda med digitala funktioner så som till exempel laserskärare.

Digitaliseringen finns med genom hela grundskolan i slöjdundervisningen men även som en del av den övriga undervisningen i skolan. I de lägre årskurserna handlar de främst om dokumentation medan i de högre årskurserna handlar det om hela slöjdprocessen från början till slut. Läroplanen är enbart ett styrdokument gällande undervisningen det här betyder att undervisningen kan se väldigt olika ut från ställe till ställe, beroende på personalens intresse och kunskap.

4 Sociala medier

I det här kapitlet presenteras sociala medier och dess användningsområde. Först kommer en definition kring vad sociala medier är och efter det beskrivs de största sociala medierna mera ingående. De sociala medier som jag skriver om här är de som är mest allmänt kända.

4.1 Definition av sociala medier

Enligt Nordström (2021) är sociala medier ett samlingsnamn för applikationer eller ”appar”. Men sociala medier är egentligen ett samlingsnamn för applikationer på internet där du kan socialt vara i kontakt med andra människor. Sociala medier är olika digitala plattformar, där människor kan kommunicera med varandra. Alla kan vara med i dessa plattformar, men oftast har de en åldersbegränsning på 12 år eller högre. På sociala medier kan man kommunicera med varandra genom diskussioner, bilder, ljud och video. För tillfället är det Tiktok som är den snabbast växande appen (Nordström, 2021).

4.2 Youtube

Youtube har ett mycket brett utbud av olika videon. På Youtube hittas humorklipp, TV-shower, musikvideor, långfilmer mm. på Youtube hittas material för alla olika åldrar. Tanken bakom Youtube var att privatpersoner skulle få en plattform att ladda upp sina egengjorda filmer på. Idag finns det både professionella och egenproducerade filmer på Youtube. Barn och unga är flitiga med att göra vloggar och följa andras vloggar. En vlogg är en film där man till exempel berättar om vad man gjort under sin vardag men en vlogg kan även handla om ett specifikt ämne eller tema. Det finns bland annat matvloggar och DIY-vloggar. (Nordström, 2021).

För att ta del av materialet behöver man inte registrera sig, utan alla har tillgång till materialet. Om man vill kommentera andras videor eller ladda upp egna videor behövs ett konto. Youtube går att begränsa så att de yngsta inte har tillgång till allt material. Begränsningarna är inte 100% säkra och ibland kan material släppas igenom begränsningarna. För att kunna registrera sig på Youtube behöver man vara 13 år, men utan registrering finns ingen åldersgräns. Idag har Youtube 2 miljarder användare. Youtube grundades 2005 och köptes upp av Google 2006. Youtube är den vanligaste internetjänsten. (Nordström, 2021).

4.3 Instagram

Instagram är en plattform där man kan ladda upp foton eller videor. Det går även att kommunicera på Instagram men det är inte dess huvudsakliga syfte. (Nordström, 2021.) Det som användaren publicerar kan ses av de personer som följer den som publicerat ett material. Man kan välja om man har kontot offentligt eller privat. Om kontot är offentligt kan alla se allt som du delar. Om du har kontot privat kan bara de som följer dig se det som laddas upp. På Instagram finns privatpersoner, artister, idrottare, företag mm. Det är därför möjligt att följa sina idoler eller favoritföretag. Företag publicerar bland annat nylanserade produkter samt deras tjänster. Det är möjligt att kommentera andras inlägg eller gillamarkera dem. Instagram har även en sådan funktion som kallas för story. Där laddar man upp en bild och den visas i ett dygn sedan försvinner den. Det finns även en motsvarande funktion på snapchat. (Nordström, 2021).

På Instagram kan man även ”tagga” varandra i sina bilder och på det viset dela varandras bilder. När en bild laddas upp på Instagram skriver man hashtaggar till bilden d.v.s. ord som hör ihop med bilden. Så om man till exempel vill ladda upp bilder på ett mönster så kan man skriva mönstrets namn som hashtag. Då kan alla som är intresserade av mönstret lätt hitta det och se hur andra har gjort det. Instagram lanserades 2010 och köptes senare upp av Facebook. Instagram går lätt att koppla ihop med andra sociala medier så som Facebook och då kan du publicera samma sak på båda ställena. I Sverige har nio av tio unga i åldern 12–25 Instagram. Instagram har även blivit allt vanligare bland vuxna. Det är även vanligt att ha flera Instagramkonton till exempel ett för dina hobbyn, hus eller husdjur. (Nordström, 2021).

Instagram har en åldersgräns på 13 år eftersom det kan finnas opassande innehåll i appen. På Instagram är det även möjligt att blockera följare som man inte vill ha. Då ser de inte vad man lägger upp och de kan inte heller skicka meddelande. Det är även möjligt att blockera vissa ord så som svordomar och könsord. Om man gör det syns inte dessa ord i ens flöde. (Nordström, 2021).

4.4 Facebook

Facebook är den sociala media där flest personer använder sitt riktiga namn. På Facebook är det lätt att hålla kontakten med både släkt och vänner. För att bli kompis med någon på Facebook behöver man skicka en vänförfrågan. Efter en accepterad vänförfrågan är man vänner. När man är vänner kan man se vad vännerna skriver och gillar. Det är även möjligt att

ha olika grupper på Facebook. I en grupp kan man kommunicera med flera personer samtidigt. På Facebook är det möjligt att kommunicera, ladda upp bilder och videor till varandra.

I dag används Facebook flitigt av företag och organisationer. Företag använder Facebook främst för att sprida reklam och information om företaget. En del väljer även att dela olika politiska budskap via Facebook. Nyhetsmedierna använder även Facebook flitigt för att dela dagens nyheter. Nyhetsmedierna väljer själva vad de delar så innehållet kan bli en aning begränsat. Facebook är det största sociala nätverket med över 2 miljarder aktiva medlemmar varje månad. Facebook grundades av några studerande i USA 2004 och har sedan dess spridit sig i resten av världen. (Nordström, 2021).

De flesta unga har ett Facebook konto men det är inget som de använder särskilt ofta. De unga Facebook användarna använder Facebook främst för att skicka meddelande till varandra samt bjuda in varandra till olika evenemang. Även Facebook har en åldersgräns på 13 år. (Nordström, 2021).

4.5 Tiktok

Tiktok är den allra största mobilapplikationen bland unga idag. Tiktok grundades i Kina 2014 och köptes senare upp av appen Musical.ly. Tiktok kom ut som en app 2016. Tiktok växte snabbt och blev ett av de största sociala medierna. Idag har Tiktok över 500 miljoner aktiva användare per månad i hela världen. (Nordström, 2021).

Tiktok är en app där du kan skapa, ladda upp och dela korta videor. Videorna är mellan 1–60 sekunder. De vanligaste som finns på Tiktok är olika danser. Användaren gör rörelser till dansen och nynnar eller synkar sina läpprörelser till melodin. Det finns även inslag av olika humoristiska videor på Tiktok. Det kan handla om att göra något tillsammans med sitt husdjur. Klippen kan även vara recept eller pysselidéer. Möjligheterna är oändliga. Klippen kan delas offentligt så att alla har tillgång till dem eller så väljer man att publicera dem privat. Det som publiceras privat kan bara ens följare och vänner se. Med hjälp av hashtaggar och delningar sprids videorna snabbt och får stor spridning. (Nordström, 2021).

Det finns inga siffror på hur stor Tiktokanvändningen är i Finland men i Sverige uppgav 77% av flickorna mellan 11–13 år att de använder Tiktok och 26% av pojkarna i samma ålder. Det här var 2019. Tiktok har en åldersgräns på 13 år det här beror på att där finns videor med olämpligt innehåll. Olämpligt innehåll kan vara svordomar, sexualiserade inslag och våld. Varken videor eller kommentarer granskas och därför kan där finnas olämpligt innehåll. Det är

möjligt att anmäla opassande innehåll med det är ändå möjligt att videon ha nått många före den tas bort. (Nordström, 2021).

4.6 Snapchat

Snapchat är en app där man delar bilder och videor. Det är även möjligt att ringa videosamtal samt diskutera med varandra. Man tar en bild eller en kort video som man skickar åt varandra. På snapchat är det möjligt att redigera videorna och bilderna med olika filter, text och symboler. Den som skickar en så kallad snap väljer själv hur länge mottagaren kan se den. Det går att välja allt mellan några sekunder och för evigt. När mottagaren öppnar snapen visas den bara den bestämda tiden och sedan raderas den. Det är möjligt att ta en skärmbild av snapen och då får mottagaren bilden sparad på sin telefon. Om någon tar en skärmbild får sändaren ett meddelande om detta. På snapchat finns även en funktion som kallas för story. Om man väljer att ladda upp en bild till storyn så syns bilden i ett dygn. Då kan välja om alla som har snapchat kan se din story eller om du enbart delar den bland dina vänner på snapchat. (Nordström, 2021).

Snapchat har ca 200 miljoner användare, och är mycket populär bland barn och ungdomar. Snapchat har inte riktigt slagit igenom bland vuxna. Snapchat är skapad i USA och kom ut 2011. Snapchat har även en funktion där man kan se var andra människor är. Man går in på en så kallas "snapmap" och på den visas de var personen senast har varit aktiv på snapchat. Den här funktionen går att stänga av om så önskas. (Nordström, 2021).

4.7 Övriga appar

Här kommer en lista men andra appar som används i undervisningen men som inte klassas som sociala medier.

Pinterest

Pinterest är en plattform där man kan leta efter inspiration till olika projekt. De finns massor med bilder som kan plockas ihop till stora anslagstavlor. Via Pinterest kan man även hitta flera användbara webbsidor som är länkade till olika bilder och texter på Pinterest. På Pinterest kan man även följa varandra och skicka pin till varandra. Man kan även själv ladda upp bilder eller videor till Pinterest. (Häggberg, 2020).

Seesaw

Seesaw är en digital portfölj som används av elever. Seesaw används för att dokumentera elevernas läroprocess. Seesaw är ett bra verktyg för läraren när man jobbar med den formativa bedömningen. Eleverna kan rita, ta bilder, filma, bifoga filer och mycket mera på Seesaw. Via Seesaw kan man som lärare enkelt hålla kontakt med eleverna och deras vårdnadshavare. (Wulff, 2018.) Eleverna kan till exempel skapa en processdagbok via Seesaw. Processdagbok är en dagbok där eleverna skriver om hela processen från a till b. Det kan handla om allt från bilder till text ofta är det bild och text blandat. En positiv sak med Seesaw är att lärare kan skapa skilda grupper för varje slöjdgrupp som lärare undervisar. Och det är endast den gruppen som har tillgång till varandras Seesaw. Det går även att låsa gruppen så att det är bara läraren, eleven och vårdnadshavaren som ser vad eleven laddar upp, så eleverna ser inte varandras arbeten. (Hietajärvi, 2019):

Qridi

Qridi är ett verktyg för lärande och bedömning som utvecklats i Finland men som även används i andra länder. Qridi är anpassat till läroplanen och dess bedömningskriterier. I Qridi kan man synliggöra hela arbetsprocesser. Man kan skapa olika dagböcker för varje ämne så eleverna lätt kan se vad de har lärt sig i de olika ämnena. Eleverna kan även ställa upp egna mål över sitt lärande och sedan följa upp hur de klarar av målen. I Qridi går det lätt att ladda upp bilder, text, filer, filmer, enkäter, utvärderingar med mera. (Qridi, 2022).

Microsoft Teams

Microsoft teams eller teams som det också kallas är en samarbetsapp. Appen är skapad för distansarbete. I teams kan man skapa grupper och hålla grupper informerade om olika saker som händer och sker. Det går även att ladda upp filer och bilder till teams. Teams är även ett bra sätt att hålla kontakten med elever, vårdnadshavare och lärare. Det går enkelt att hålla kontakten via videosamtal eller meddelande. Teams har även en kalenderfunktion där man kan boka in möten. (Microsoft, 2022).

Google Classroom

Google Classroom är en utbildningsplattform som ägs av Google. I Google Classroom kan man skapa klasser och olika grupper. Sedan kan man dela uppgifter åt eleverna via plattformen. Eleverna kan även lämna in uppgifter via appen. Det går även lätt att skapa prov och förhör via Google Classroom. Via Classroom går det även lätt att ordna distansmöten och

videokonferenser. Det går även att hålla kontakten med både eleverna och vårdnadshavarna via plattformen. (Google, 2022).

4.8 Utmaningar i användningen av sociala medier.

Det finns dock en del utmaningar gällande sociala medierna och undervisningen. Den första utmaningen är åldersgränsen. De allra flesta sociala medierna har en åldersgräns på 13 år eller högre. Det vill säga att elever i de lägre årskurserna inte kan vara delaktiga i det här. Den andra förutsättningen är att skolan erbjuder någon form av digitala resurser åt eleverna så som till exempel Ipad eller dator. En ytterligare utmaning är åt hur många man ska dela informationen. Sådant som läraren själv gör och delar med eleverna kan hen själv välja med hur många hen delar de. Men om eleverna skapar och delar material behöver man ha noggrannare koll på med vem man delar informationen till, och vem som syns på det som har lagrats. Därför kunde ett skolkonto vara bra. Till exempel kunde varje undervisningsgrupp ha ett eget konto. På det konto kunde både läraren och eleverna ladda upp material men läraren skulle vara administratör och granska allting som laddas upp.

5 Metod

I det här kapitlet presenteras metoden som används i undersökningen samt val av informanter och undersökningens genomförande. Jag presenterar även forskningsfrågorna och undersökningens syfte.

5.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med undersökningen är att undersöka om lärare i Svenskfinland använder sociala medier i slöjdundervisningen. Utöver det undersöker jag vilka typer av sociala medier som används och ifall det finns några skillnader mellan årskurserna.

Utgående från syfte har jag skapat följande forskningsfrågor:

- På vilket sätt används sociala medier som hjälp vid planering av slöjdundervisningen?
- Vilka sociala medier används i slöjdundervisningen och på vilket sätt används de?
- Finns det någon skillnad mellan olika årskurser och användningen av sociala medier?

I teorikapitlet kan man läsa om sociala medier och hur slöjdundervisningen ser ut i Finland. Eftersom en del av mångas vardag spenderas på sociala medier tyckte jag att det kunde vara intressant att se om sociala medier användas som en del av undervisningen. Och därför tänkte jag det kunde vara intressant att se om även sociala medierna integreras i slöjdundervisningen.

5.2 Kvalitativ och kvantitativ forskning

Kvalitativ och kvantitativ forskning är två olika typer av forskningar. Det som skiljer dem åt är hur man har samlat in, bearbetat och analyserat informationen till sin forskning. I kvantitativ forskning är datainsamlingen och görs med hjälp av olika mätningar. Inom kvantitativ forskning gör man statistik och presenterar materialet med hjälp av tabeller och grafer.

Meningen med kvantitativ forskning är att samla in stora mängder data. Vid en kvantitativ forskning vill man ha många informanter. När man analyserar kvantitativa data försöker man hitta mönster som kan presenteras som tabeller eller grafer. Det är mycket viktigt att resultatet inom en kvantitativ forskning är baserade på en större mängd personer och att resultatet kan generaliseras och att de på så sätt ger en allmän bild av det som studerats. Inom en kvantitativ

forskning skickas det oftast ut enkäter av något slag till informanterna. Det kan även handla om intervjuer eller observationer men det är mindre vanligt. I en kvantitativ undersökning blir svaren ytliga eftersom det handlar om en stor mängd informanter och frågorna har inte varit speciellt detaljerade. (Stukát, 2011.)

Kvalitativ forskning handlar om att tolka och förstå resultat. Inom den kvalitativa forskningen kan man bland annat jobba med intervjuer, frågeformulär eller filmer och tolkar dem. De kan handla om analysering av enskilda individer eller grupper. Det resultatet presenteras oftast i textform. (Patel & Davidson, 2011).

Inom kvalitativ forskning kan man använda sig av intervjuer. Om man väljer att använda sig av intervjuer är det viktigt att komma ihåg att intervjuer kan ha olika karaktär, de kan handla om till exempel öppna intervjuer eller djupintervjuer. Analyseringen av kvalitativ forskning är något mera diffus än vid kvantitativ det här beror på att resultatet baserar sig på tankar, känslor och erfarenheter. Inom kvalitativa forskning syns även forskarens egna tankar och dessa kan påverka resultatets trovärdighet. Kvalitativa forskningar är även ofta gjorda med ett lägre antal informanter. (Stukát, 2011.)

Ibland flyter dessa två metodologiska principer in i varandra och kan vara en aning svåra att skilja ifrån varandra när man gör en undersökning. Oftast använder sig forskaren av båda typer av frågor. Det är långt frågeställningarna för forskningen som avgör vilken metod man använder. Frågor som har frågeorden hur, vad och vilka analyseras oftast som tabeller eller grafer. Vilket betyder att dessa frågor är anpassade till kvantitativ forskning. Om frågorna är ställda med öppna svar och stora skillnader i svaren blir undersökningen en kvalitativ undersökning. En del enkäter är dock skapade med båda typerna av frågor och därför kan båda metoderna behöva användas. (Patel & Davidson, 2011.)

5.3 Val av metod

Jag har valt att använda mig kvantitativ forskningsmetod. I den empiriska delen valde jag att skicka ut enkät till lärare i Svenskfinland som undervisar slöjd. Jag skickade enkäten till utvalda skolor från alla delar av Svenskfinland och sedan har frivilliga lärare fått svara på frågorna. Enkäten består av flervalsfrågor och ett antal öppna frågor. Jag har valt att använda mig av enkäter på grund av den rådande coronapandemin och för att få in flera svar. Jag anser att det inte är särskilt motiverande att besöka skolorna och intervju lärare i det rådande läget då vi vill minska smittspridningen i samhället. Dessutom är det ett enklare att nå alla lärare om jag gör

det via en elektronisk enkät. Då kan lärarna svara på enkäten när de har tid över och inga möten behövs bokas och planeras in.

Enkät är den mest relevanta metoden då jag vill få in svar från många olika lärare i olika delar av landet. I en enkät ska frågorna vara väl strukturerade och välformulerade. Det är mycket viktigt eftersom frågorna inte går att formulera om efter att man skickat ut enkäten. Vid intervjuer kan man däremot alltid strukturera om frågorna och ändra dem efter informantens behov. En annan nackdel med intervjuer är att intervjuaren kan styra svaren. Hen kan ställa frågorna så att hen får de svar som hen vill ha. (Stukát, 2011.)

Alla enkäter ser olika ut men de handlar i varje fall om frågeformulär. Frågeformulären kan vara strukturerade eller ostrukturerade. En strukturerad enkät består av frågor med färdiga svarsalternativ. I en ostrukturerad enkät finns inga färdiga svarsalternativ och informanten behöver själv hitta på svar till frågorna. Hur man ställer de öppna frågorna kan påverka hurdana svar man får. Ibland kan man få mycket ytliga svar medan vid en annan frågeställning kan man få mera ingående svar. Om man vill nå ett större antal informanter kan det vara bra att ha en strukturerad enkät för att underlätta analyseringen av svaren. (Stukát, 2011.) För att öka antalet svar på enkäten lönar det sig att ha korta och konkreta frågor. Då är informanterna mera motiverade att svara på enkäten och antalet svar ökar. Det sista som är mycket viktigt att komma ihåg vid en enkät är att instruktionerna till enkäten och varje fråga behöver vara tydliga eftersom intervjuaren inte finns på plats bredvid informanten. (Patel & Davidson, 2011.)

Enkäten bestod av flervalsfrågor och öppna frågor. Flervalsfrågor är frågor där det fanns färdiga svar som de fick välja emellan. I början av enkäten fanns några bakgrundsfrågor om respondenterna. Respondenterna fick svara på frågor om kön, ålder, undervisningsårskurs samt kommun eller stad som de jobbar i. Frågan om kommun eller stad där de jobbar var frivillig men alla valde ändå att fylla i den. Efter bakgrundsfrågorna hade jag frågor om slöjdundervisningen och användningen av sociala medier i undervisningen.

5.4 Val av informanter

Jag har valt att skicka ut min enkät till lärare i Svenskfinland som undervisar slöjd både teknisk och textilslöjd. Lärarna som deltar behöver inte vara behöriga slöjdlärare utan får även vara klasslärare som undervisar slöjd. Jag har valt att ta med både klasslärare och slöjdlärare eftersom jag vill få ett bredare perspektiv. För att avhandlingen inte skall bli allt för omfattande

har jag valt att avgränsa mig till ämnet slöjd och lärare som undervisar slöjd i enskilda skolor från varje kommun i Svenskfinland.

Jag har fått in svar från 34 informanter. Jag behövde inte välja bort en enda informant eftersom alla uppfyllde mina krav. Alla informanter undervisade slöjd i Svenskfinland. Jag har fått informanter från hela Svenskfinland men det finns en del skillnader i antalet informanter från varje landskap. Åboland och Nyland har svarat aktivast i undersökningen. Totalt har jag fått in 34 svar från olika lärare som undervisar slöjd.

5.5 Genomförande av undersökning

Jag valde att göra en enkät i Google forms, eftersom programmet är lätt att använda och bekant för många. Jag skickade ut enkäten till 42 rektorer och lärare i Svenskfinland, både klasslärare och speciallärare har fått ta del av enkäten. Dock fick jag bara in svar från klasslärare och ämneslärare i slöjd. Jag valde ut några lärare och rektorer från varje kommun och stad som jag skickade enkäten till. Jag letade reda på rektorernas och lärarnas kontaktuppgifter från skolornas egna webbsidor och skickade sedan i väg en e-post till de berörda personerna. Jag valde kommuner och städer från hela Svenskfinland för att få en spridning bland informanterna. Jag ansåg att det blev för omfattande att skicka till alla lärare i Svenskfinland. Jag funderade även på att dela min enkät i en stor slöjdgrupp på Facebook för slöjdlärare. Men jag valde bort de alternativet eftersom det finns många rikssvenskar med i slöjdgruppen och jag ville enbart ha svar från Finland. Jag kunde även ha gjort enkäten i hela Finland men då skulle jag ha varit tvungen att göra den på två språk och eftersom svenska är mitt modersmål och utbildningsspråk ansåg jag att det räckte med att ha undersökningen enbart på svenska. Jag hade min enkät öppen under tre veckor och när två veckor hade gått skickade jag ut ett påminnelse meddelande om att fylla i enkäten. Detta gjorde jag för att få flera informanter. Flest svar fick jag ändå under de första dagarna. Under de första veckorna fick jag in 27 svar och efter påminnelsemejlet fick jag in ytterligare 7 svar.

I början av enkäten presenterar jag enkätens syfte, respondenternas integritet och svarens bearbetning. Respondenterna garanterades anonymitet och fick i början av undersökningen godkänna sitt deltagande i undersökningen. Jag tackade även alla som valde att delta i undersökningen. I slutet av undersökning fanns även mina kontaktuppgifter ifall någon ville kontakta mig angående undersökningen.

5.6 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

Det är viktigt att före en diskussion kring undersökningens kvalitet. Det som man fokuserar på är reliabilitet, validitet och generaliserbarhet. Reliabilitet mäter hur tillförlitlig undersökningen är. Under undersökningen gång kan man vidta olika åtgärder för att öka reliabiliteten. (Stukát, 2011.) För att öka den har jag valt att ha flera personer som granskar min enkät före jag skickar ut den till informanterna. Detta gjorde jag dels för att se till att frågorna fungerade och att alla förstod vad de skulle svara på. Men även för att se om enkäten fungerade helt praktiskt. Jag valde att skicka enkäten till några medstudenter och till mina familjemedlemmar för att se om enkäten fungerade rent tekniskt. När alla fel var korrigerade skickade jag ut den till mina informanter. För att ännu öka reliabiliteten har jag valt att sätta en begränsning på enkäten så varje person kan svara endast en gång på enkäten.

Validitet handlar om att mäta det som man hade som mål att mäta. Om man till exempel mäter fel saker bli validiteten låg. Om frågorna inte ger svar på ens forskningsfrågor blir validiteten också låg. (Stukát, 2011.) I min undersökning vill jag veta om lärare inom slöjden använder sociala medier som en del av undervisningen samt som en del av planeringen av slöjdundervisningen. Svaren jag får är informanternas egna uppfattningar, tankar och åsikter gällande användningen av sociala medier i slöjden.

Jag kan inte kontrollera om informanterna har varit ärliga när de har svarat på frågorna. Det finns en möjlighet att någon har svarat det som de tror att jag vill ha till svar och då minskar validiteten något. Det som är viktigt att göra i samband med att man skickar ut enkäten är att inte skriva in egna värderingar, åsikter och tankar gällande temat. På det viset styr jag inte informanternas svar utan de får fundera själva kring hur de använder sociala medier i undervisningen.

Generaliserbarhet har att göra med vem som svarat och för vem resultatet gäller. Det som påverkar generaliserbarheten är antalet informanter och antalet bortfall. (Stukát, 2011.) I denna undersökning är bortfallet de lärare som inte valt att svara på enkäten. I övrigt blir det inget bortfall så länge vi pratar om Svenskfinland. Om vi vill prata om hela Finland finns det ett stort bortfall eftersom jag valt att göra undersökningen enbart i Svenskfinland. Utöver generaliserbarheten, validiteten och reliabiliteten finns det fyra krav som måste uppfyllas för att få göra undersökningen.

Det första kravet är informationskravet. Informanterna har rätt att få veta vad det är för undersökning och undersökningens syfte. Informanterna behöver även få veta hur resultatet ska presenteras och hur det kommer att användas. (Stukát, 2011.) Jag informerar informanterna om detta samtidigt som jag skickar iväg enkäten. Högst upp på enkäten kommer det att finnas information om undersökningen samt vad jag gör med resultatet. Tillsammans med att enkäten skickas ut till skolorna skickas även en bilaga med noggrannare information om undersökningen. Se Bilaga 1. Det andra kravet är samtyckekravet och det betyder att informanten har tagit del av information och väljer att svara på enkäten.

Det tredje kravet som måste uppfyllas är konfidentialitetskravet och det handlar om informantens rätt att vara anonym. (Stukát, 2011.) I min undersökning behöver informanterna enbart uppge i vilken kommun eller stad de jobbar. Det här vill jag veta för att se om det finns några regionala skillnader. På det här viset kommer ingen som svarar att bli igenkänd och alla får vara anonyma. Det sista kravet är nyttjandekravet. Inom nyttjande kravet beskriver man för informanterna hur material kommer att användas samt vem som använder det. I samband med enkäten meddelande jag även informanterna att avhandlingen kommer att publiceras på internet och man kan ta del av resultatet där om man så önskar.

5.7 Bearbetning och analys av materialet

De insamlade materialet bearbetades under flera omgångar. Först bearbeta jag svaren utgående från enkätfrågorna och efter det bearbeta jag svaren utgående från forskningsfrågorna. Efter analysen av svaren skapade jag grafer och tabeller för att få en tydligare bild över användningen av sociala medier i slöjdundervisningen. I tabellerna har jag satt in beskrivande texter och förklaringar för att göra tabellerna så klara som möjligt för alla läsare. I resultatet finns även några citat från informanterna.

Mina 5 första enkätfrågor gav svar på frågor kring informanten. Jag fick veta hur gamla informanterna är, var de jobbar samt i vilka årskurser de jobbar. För att få svar på forskningsfrågorna behövde jag jobba med svaren flera gånger och på flera olika sätt. På forskningsfråga 1 fick jag svar med hjälp av enkätfrågorna 9, 11, 13, 14 och 16. De här behandlar alla sociala medier och planering av slöjdundervisningen. Se bilaga 1. För att få svar på forskningsfråga 2 behövde jag följande enkätfrågor: 9–11, 15–18. Gällande de här frågorna har lärarna varit mycket öppna och informativa. För att få svar på forskningsfråga 3 har jag använt mig av enkätfrågorna 4, 12 och 16–18. De flesta lärare har svarat mycket informativt

och brett på alla frågor vilket har gett mig mycket information till min undersökning. Till exempel på frågan varför/varför inte använder du sociala medier i undervisningen har jag fått följande svar. ”På Youtube finns många bra instruktionsvideor för olika hantverksteknik som kan användas som komplement i undervisningen. På Pinterest finns bra inspirationsmaterial”

”För att eleverna ska söka upp fakta om byggnader de gör miniatyrmodeller av återanvändbart material. De skriver sedan en presentation om byggnaden på Word” Det här är två exempel på bra svar som jag fått in.

6 Resultatredovisning

I det här kapitlet presenteras resultatet från undersökningen. Resultatet presenteras skilt för varje forskningsfråga. Resultatet är baserat på informanternas svar utgående från min enkätundersökning.

6.1 På vilket sätt använder sociala medier som hjälp vid planering av slöjdundervisningen?

Det finns delad användning av sociala medier som planering av undervisningen mellan lärarna i min undersökning. 64,7 % av informanter uppger att de använder sociala medier som en del av planeringen av slöjdundervisningen. Medan 35,3% av lärarna uppger att de inte använder sociala medier till planering av undervisningen.

Jag hade en fråga i enkäten ”På vilket sätt kan apparna hjälpa dig att planera undervisningen?”. På den frågan har jag fått flera intressanta svar. Jag har sammanställt svaren i en tabell nedan.

Tabell 1. Sociala medier som en del av planeringen

Ingen aning	8
Kan inte svara	2
Idéer och inspiration	11
Mönster och beskrivningar	8
Inspiration och instruktionsvideor	3
Dela länkar på teknikvideor i Google Classroom	2

Åtta av informanterna uppgav att de inte hade någon aning om hur appar kunde hjälpa dem vid planering av undervisning. 2 informanter uppgav att de inte kunde svara på frågan. Om man inte använder sociala medier som hjälp kan jag förstå att frågan är svår att svara på och därför har informanterna troligen svarat att de inte kan svara på frågan.

Två av informanter uppgav att de använde sökfunktionen Google Classroom flitig i sin undervisning och vid planering. De här informanterna beskrev att det hämtar material från sociala medier, främst Youtube och Pinterest. De material som de hittar, skriver de, om det behövs och lägger till ytterligare information om det behövs för att förtydliga något. Material

som är bra som det är delar de direkt i Classroom åt sina elever. Det här materialet kan vara tips och idéer för eleverna så att de kan påbörja sitt arbete, eller så kan de vara olika teknikvideor som läraren delade med eleverna. I min undersökning uppgav fler av informanterna att de tyckte att teknikvideorna var extremt bra i sådana situationer där flera elever behöver hjälp samtidigt och läraren inte hinner hjälpa alla på en gång. Då kan eleverna gå in och titta på videon och komma vidare på egen hand.

Åtta informanter uppgav att sociala medier var bra för mönster och beskrivningar. Dessa informanter jobbar främst med mjuka material och beskrev sociala medierna som en guldgruva när det gäller att hitta mönster. Informanterna uppgav att det finns massor med bra stickbeskrivningar på sociala medier. Samt olika mönster på olika produkter man kan sy, allt från små väskor till stora klänningar. En lärare beskrev till exempel Pinterest på följande sätt. ”Vi använder Pinterest flitigt i textilslöjden för där kan eleverna hitta både inspiration och mönster och beskrivningar på många olika språk”. En annan informant beskrev Instagram som en bra inspirationskälla inom slöjden ”Mina elever använder Instagram flitigt, de hittar diverse stickprojekt och hantverk som de vill göra”.

Allra flest informanter, det vill säga 11 informanter, uppgav att de använder sociala medier som en del av planering för att hitta idéer och inspiration. 8 av de här informanterna uppgav att de inte använder sociala medierna på lektionstid utan enbart före då de planerar undervisningen. De ansåg att de fanns mycket tips och idéer på många olika sociala medier och att olika sociala medier kunde användas till olika ändamål. Till exempel var Instagram en mycket bra inspirationskälla, och utgående från den idén kunde läraren sedan skapa en egen idé. 3 av 11 informanter uppgav att även eleverna fick använda sociala medier under lektionstid. Eleverna fick använda sociala medier för att söka efter tips och idéer men även för att ladda upp bilder på produkter som de skapat. En informant uppgav att eleverna får skapa egna konton på sociala medier där de laddar upp sina produkter. Läraren är dock med och kontroller och styr kontot så länge eleven går i den skolan. När eleven slutar skolan får hen själv välja om den vill ha kvar kontot eller om hen raderar det.

3 informanter använder sociala medier enbart för att hitta inspiration och instruktionsvideor. Dessa informanter uppgav att de tycker att sociala medier är speciellt bra med tanke på utbudet videor. De uppgav att de själv tycker videor är svårast att göra och är mest tidskrävande. Och på grund av det uppskattade extra mycket videorna som finns på sociala medier. Men de vill alla poängtera vikten av att kolla igenom videorna noggrant före man ger de åt eleverna. Eftersom det ibland kan finnas konstiga mellansteg i videorna eller vilseledande information.

De här informanterna ville även poängtera att man inte enbart ska styra sig till Youtube när man letar efter videor. De vill även lyfta fram Tiktok som en bra inspirationskälla. En del lärare använder sig även av Facebook då de planerar sin undervisning. Två informanter uppskattade Facebook olika slöjdforum. Det skrev att de finns många olika slöjdforum där man kan rådfråga andra lärare men även hitta tips och idéer till sina egen undervisning. En informant skrev så här ”facebook används för egen del t.ex. inom motorlära finns det olika grupper som man kan ha rätt mycket nytta av.” 4 av 7 informanter angav att de som de speciellt tycker om med Facebook är att man kan diskutera och rådfråga andra. En informant skrev att som slöjdlärare är man oftast ganska ensam i sitt ämne och då är det bra med olika grupper där man kan be om hjälp. Kollegiet kan inte alltid hjälpa med de ämnesspecifika problemen. Ingen av informanterna uppgav däremot att eleverna fick använda Facebook i slöjdundervisningen. Några informanter skrev att skolan där de jobbar har en Facebook sida och på den kan de ibland ladda upp bilder på material över något som eleverna har skapat. Men de uppgav även att de blivit mycket sämre på det med åren. Nu för tiden länkas det oftast bara olika artiklar på Facebook sidan och mycket sällan laddas de upp bilder på elevarbeten.

Pinterest i sin tur användes främst för att hitta inspiration och tips. En informant uppgav att hen tycker särskilt mycket om sökfunktionen på Pinterest hen uppgav att det är så lätt att vara skriva in material och årskurs så kommer det fram mängder med olika idéer. Till exempel filttyg åk 3 och sedan kommer det upp olika förslag på produkter som man kan göra med eleverna.

2% av informanterna uppgav att de inte använder sociala medier i sin undervisning varken som planering eller som del av undervisningen eftersom de ansåg att sociala medier är ett orosmoment i klassen. De ansåg även att sociala medier inte hämtar något positivt till undervisningen.

6.2 Vilka sociala medier används i slöjdundervisningen och på vilket sätt används de?

Variationen är stor mellan vilka sociala medier som används i slöjdundervisningen. Flest informanter använder Youtube och Pinterest. På andra plats kommer instagram. Flera informanter uppgav att speciellt under de senaste åren har de börjat använda instagram. Informanterna uppgav att det finns många svenska lärare som har ett lärarkonto där de delar med sig av skolvardagen. Från dessa sidor kan läraren få bra tips och idéer uttryckte

informerarna. Nedan visas en tabell över användning av olika sociala medier i skolan. Jag har listat varje media skilt så de blir lättare att se användningen av de olika sociala medierna.

Tabell 2. Lärarnas användning av sociala medier

Social media	Antal användare
Instagram	15
Pinterest	18
Youtube	18
Facebook	7
Tiktok	3
Microsoft Teams	2
Google	1
Word	1
Seesaw	3
Google Classroom	3

En informant uppgav att den använder Google som socialt medium, men Google räknas inte till sociala medier utan är ett multinationellt internetföretag. En annan uppgav även att den använder Word. Men Word räknas inte heller till kategorin sociala medier.

Classroom, Tiktok och Seesaw hade alla lika många användare. Något förvånande var att tiktokanvändningen var så pass låg eftersom Tiktok är en mycket populär app. Flera informanter angav att de tidigare hade använt Seesaw aktivt men i och med GDPR (en europeisk dataskyddsförordning om behandling av personuppgifter) varit tvungna att ta bort Seesaw. Informanterna använde Seesaw som portfolion. Eleverna fick ladda upp bilder och text under arbetets gång, och i slutet av processen kunde de bläddra bakåt och se hur hela processen sett ut. Eleverna fick även använda Seesaw för att ge kamratrespons. Eleverna fick kommentera varandras bilder och ge feedback. Classroom använde informanterna i sin tur till att skapa extra uppgifter åt eleverna, och för att dela information bland eleverna. De kunde handla om länkar på olika videor där eleverna på egen hand kunde se på videon och ta sig framåt i slöjdprocessen. Eleverna får även ladda upp framsteg på Classroom i form av bild och text.

Två informanter uppgav att de använder Teams i slöjdundervisningen. Båda informanterna uppgav att de hade börjat använda teams under distansperioder men sedan tyckt att det var ett bra verktyg och fortsatt använda de. De hade en teams grupp för varje klass som de undervisade. I varje klass laddade de sedan upp material i form av olika filer. Eleverna kan också ladda upp material till teams och sedan kan de kommentera varandras arbeten. Eleverna får ladda upp både text och bilder till teams. Sju informanter uppgav att de använder Facebook. Fem andra informanter uppgav att de tidigare hade använt Facebook men att de nu har övergått till Instagram eftersom Facebooks aktivitet har avtagit med åren.

15 informanter uppgav att de använder Instagram. Fler av Informanterna skrev att de på speciellt senare tid börjat använda Instagram flitigt. De uppgav att det var lätt att hitta mönster och idéer på Instagram. Informanterna uppgav även att det finns mycket bra korta videor på Instagram där olika tekniker presenteras. 2 av informanterna skrev att de uppskattar hashtag funktionen d.v.s. man söker ett ord och sedan får man se alla inlägg som är taggade med det ordet. Till exempel om man söker strömsötröjan då kommer det upp mängder med olika bilder på strömsötröjan. Man kan se olika färgkombinationer, tekniker och utformning. Den här funktionen kan även eleverna använda då de söker inspiration och hjälp för att komma vidare i sin arbetsprocess. 3 informanter uppgav även att eleverna själva får använda Instagram både till att ladda upp bilder och för att söka information. En informant uppgav att hans elever får skapa en egen slöjdinstagram där de får ladda upp sina slöjdprocesser under de åren som de är elev åt hen. När eleverna slutar skolan får de välja om de håller kvar kontot eller raderar det. Informanten uppgav ändå att hen har tillgång till kontot och kan ta bort opassande material och olämpliga kommentarer. Hen uppgav att de ännu inte uppstått något problem med dessa instagramkonton men om det börjas missbrukas på något sätt så kommer hen att sluta med de omedelbart. Men hen tyckte de varit mycket uppskattat av eleverna.

Pinterest och Youtube hade lika många aktiva användare. Informanterna uppgav att Pinterest mångsidighet gjorde att Pinterest är så populärt. Youtube i sin tur uppskattades för sina videor. Informanterna upplevde att de fanns många bra videor på Youtube som kan visas åt eleverna. Informanterna upplevde att videorna underlättade deras arbete mycket. De kunde ladda upp en bra video till eleverna, och sedan fick eleverna självständigt se på videon och lära sig från den. Till exempel vid stickning, så kunde informanten ladda upp en video över hur man lägger upp maskor. Då behövde hen inte gå runt och visa till alla elever hur man lägger upp maskorna och eleverna kunde jobba i små steg åt gången framåt. Här poängtera dock flera informanter att detta inte fungerar i de lägsta årskurserna utan de behöver tydliga instruktioner av en vuxen

eller annan elev. Många informanter uppgav även att de är mycket viktigt att titta på videorna före man använder dem. Det finns många dåliga videor på Youtube och det finns videor med felaktig information. Dessutom ska man kontrollera att videorna inte blir för långa. Om de blir för långa orkar eleverna inte följa med och tappar fokus.

6.3 Finns det någon skillnad mellan olika årskurser och användningen av sociala medier?

Jag har fått svar från lärare i alla olika årskurser. Jag har fått flest svar från lärare som undervisar årskurs 6,7 och 9. Minst svar har jag fått från lärare som undervisar årskurs 2.

Tabell 3. Lärare från olika årskurser

Åk 1	11
Åk 2	3
Åk 3	6
Åk 4	8
Åk 5	9
Åk 6	15
Åk 7	16
Åk 8	12
Åk 9	15

Gällande användning av sociala medier i de olika årskurserna finns det en hel del variation. Lärare i årskurs 1 uppgav att de använder sociala medier som en del av planeringen av sin egen undervisning. Flera informanter som jobbade i årskurs 1 uppgav att de speciellt använder Pinterest och instagram till planering av undervisning. Ingen av lärarna för årskurs 1 uppgav att de använder Youtube. Det beror troligen på att årskurs 1 behöver ganska mycket handledning och hjälp på vägen och klarar inte av att jobba självständigt. För de lärare som angett att de använder Youtube säger att de använder de av det syfte att de vill underlätta arbetsprocessen för eleverna. Så att eleverna själva kan se på videon och utgående från den fortsätta med arbetsprocessen. Årskurs 1 är oftast i behov av mera handledning än de äldre eleverna.

Informanterna som undervisar i årskurs 2 och 3 har nämnt att de använder sociala medier till planering men att eleverna inte får använda sociala medier. Deras motivering till att eleverna inte får använda sociala medier är deras låga ålder. Då de allra flesta sociala medier har en åldersgräns på 12 år. En lärare uppgav att hans elever fick använda Seesaw och Qridi. På både Seesaw och Qridi får eleverna ladda upp bilder under hela deras arbetsprocess. Även elevernas vårdnadshavare har tillgång till deras konton och kan se vad eleverna jobbar med inom slöjden.

De informanter som jobbar med årskurs 4 var av ganska delade åsikter kring användningen av sociala medier. Några sa att de inte alls använder sociala medier varken till planering eller till undervisningen. De som inte använde motiverade med att de inte behöver hjälp vid planeringen och att deras elever var allt för unga för att jobba med sociala medier. 3 av de andra informanterna som undervisade årskurs 4 uppgav att de använder sociala medier med sina elever. Några elever fick använda Google Classroom. På Classroom laddade läraren upp material som eleverna kunde ha hjälp av under hela slöjdprocessen. Det kunde vara bilder som inspiration eller filmer som hjälp under hela slöjdprocessen. Google Classroom är dock inte ett socialt medium utan en lärplattform.

Lärare till elever i årskurs 5–6 uppgav att deras elever får använda sociala medier till viss del. Läraren hittar inspiration och idéer från olika sociala medier. Här uppgav flera lärare att de bland annat använder Instagram och följer lärare från Sverige. En informant konstaterade att ”I Sverige är de mycket friare med vad de lägger upp på Instagram så där kan man till och med hitta elevarbeten”. Det var flera informanter som uppgav att det var mycket lättare att hitta inspiration från Sverige än Finland. Eleverna som i årskurs 5–6 fick använda sociala medier var elever som hade fått lov av föräldrarna att använda sociala medier även på fritiden. De eleverna fick söka tips och idéer från sociala medierna.

I årskurs 7–9 uppgav majoriteten av informanterna att både lärarna och eleverna använde sociala medier i slöjdundervisningen. Jag tyckte en informant beskrev sin användning av sociala medier mycket bra ”Eleverna på 7–9 hittar själva massor med material på sociala medier som de sedan vill använda i slöjden. För att vara med i tiden som lärare är även jag med i olika sociala medier, för att sedan kunna hjälpa eleverna och veta vad de menar”. Den här samma informanten var en av få som även använde Tiktok. Hen motiverade även användningen av Tiktok med att så många elever använde de så hen ville vara lite mera medveten om vad som finns på Tiktok. Hen var inte enbart intresserad av slöjdrelaterade Tiktok utan även allmänna Tiktok. Eftersom så många elevers vardag idag präglas av Tiktokutmaningar. De allra flesta

informerarna som undervisade åk 7–9 lät eleverna använda sociala medier för att hitta information och idéer.

Det finns skillnader mellan de olika årskurserna. I årskurserna 1–3 använde bara lärarna sociala medier. I årskurserna 4–6 fick en del elever använda sociala medier men främst lärarna. I årskurserna 7–9 använde både lärarna och eleverna sociala medier.

7 Diskussion

I det här kapitlet diskuteras resultatet tillsammans med teori. Jag lyfter även fram en diskussion kring metoden och förslag på fortsatt forskning.

Diskussionen utgår från varje forskningsfråga enskilt för att få en tydligare bild. Jag diskuterar frågorna utgående från de svar jag fått i relation till teorin. Forskningsfrågorna är även ställda i samma ordning som tidigare för att få en klar struktur på hela arbetet.

7.1 På vilket sätt använder läraren sociala mediers som hjälp vid planering av slöjdundervisning?

Majoriteten av lärarna i min undersökning använder sociala medier till planering av undervisning. Vilka sociala medier som används varierar mellan lärarna och årskurserna som de undervisar i. Lärare till äldre elever tillåter även eleverna använda sociala medier som en del av undervisningen. Eleverna använder sociala medier i första hand för att hitta inspiration och idéer. En liten procent av informanter uppgav att de inte behöver sociala medier för att planera sin undervisning och de anser inte att eleverna behöver få använda sig av sociala medier. Medan många fler informanter lyfter fram de positiva sidorna bland användningen av sociala medier i slöjdundervisningen.

Lärarna har motiverat sin användning av sociala medier i slöjdundervisning på flera bra sätt. 70% av informanterna anser att eleverna blir mera motiverade av undervisningen om sociala medier är inblandade. 20% anser även att det är lättare att differentiera undervisningen med hjälp av sociala medier den här informanten har beskrivit det på följande vis: ” I synnerhet de starka eleverna och elever i till exempel tillvalsgrupper kan ha stor nytta av digitala verktyg då de kan jobba självständigt i egen takt, emedan svaga elever lär sig bättre med individuell handledning. Det blir således lättare att differentiera undervisningen.” Jag har själv även lagt märke till att i synnerhet starka elever har nytta av att få instruktioner på förhand så kan de jobba mycket självständigare. Här har sociala medier en stor roll då det finns mycket bra filmer och bilder som kan hjälpa eleverna på vägen. 46% av informanterna lyfte även fram möjligheten att se hela slöjdprocessen med hjälp av sociala medier. Att jobba med hela slöjdprocesser är något som lyfts fram även i läroplanen. (Utbildningsstyrelsen, 2014.)

2% av informanterna upplever att sociala medier kan bli ett orosmoment i undervisningen och vill därför inte använda det varken till planering eller något annat. De här informanterna

upplever att eleverna tappar fokus så de använder sociala medier eller några andra digitala verktyg. 5% anser även att sociala medier inte medför någon nytta, de tycker att man kan ordna traditionell undervisning utan digitala verktyg. Eftersom eleverna har så mycket digitalt kring sig annars i vardagen. Den här motivering går något emot läroplanen som framför vikten av digitala verktyg i undervisningen. Redan i de lägsta årskurserna lyfts det fram i läroplanen att eleverna ska få öva sig på informationssökning och kommunikation. (Utbildningsstyrelsen, 2014).

7.2 Vilka sociala medier används i slöjdundervisningen och på vilket sätt?

Variationen bland olika sociala medier som används inom slöjden är ganska stor. Flest användare fanns det på Pinterest, Instagram och Youtube. Användningsändamålet varierade något mellan de olika användarna. De allra flesta använde sociala medier som planering av undervisningen för att hitta inspiration, tips och idéer. Informanterna motiverade detta med den stora mångsidigheten och variationen som finns på sociala medier. På sociala medier finns allt från långa videor, bilder, bildserier och korta filmklipp. (Nordström, 2021). Många informanter beskrev i synnerhet filmer något som de uppskattade extra mycket och det beror på att filmerna är det som är mest tidskrävande att göra själv. Att ta bilder och skapa arbetsblad är också tidskrävande men inte alls på samma vis som filmer. Först måste filmen filmas, sedan ska den klippas och redigeras och allt detta tar ganska mycket tid. (Nordström, 2021).

Instagram och Pinterest används främst för att hitta tips och idéer samt variation inom idéerna. I de högre årskurserna fick även eleverna själva söka efter förslag på idéer som de vill göra. Här uppgav flera informanter att de skapade en större mångsidighet inom produkterna som eleverna skapade och inom slöjden är mångsidigheten något man strävar efter.

Inom slöjdens mångsidighet syftar man på allt från att välja material, tekniker och tillvägagångssätt. Slöjdprocessen kan även bestå av en del problem som behöver lösas på vägen. Då är det även viktigt att ha mångsidigheten i bakhuvudet. Olika elever kan lösa problemen på olika sätt och ha olika tankar kring hur de löser problemet. Porko-Hudd, Sunnberg och Sjögren lyfter bland annat fram slöjdens tre huvuddelar och dess mångsidighet. Den första delen handlar om planering där eleverna får möjligheten att fundera vad de ska skapa. Här uppstår ofta en stor mångsidighet bland eleverna. Eleverna väljer olika produkter de ska göra och olika utseende på produkterna. Den andra delen handlar också om planering av produkten. Men i den här fasen

funderar eleverna kring vilka tekniker de vill använda samt material. Variation av tekniker och material varierar ofta beroende på elevernas egna kunnande och intressen. Den sista fasen inom slöjdprocessen är själva processen. Allt från den största delen till den minsta detaljen. Variationen på produkterna blir ofta mycket stor då en del elever valt mjuka material medan andra valt hårda. Variationen i produkter syns även om eleverna valt samma material för de kan ha valt olika design och tekniker. Slöjden är ett av de mångsidigaste ämne i skolan. (Porko-Hudd, Sunnberg & Sjögren 2015).

7.3 Finns det någon skillnad mellan olika årskurser och användning av sociala medier?

Det finns skillnader mellan de olika årskurserna och användningen av sociala medier. Det här beror delvis på lärarens eget intresse och motivation men även på en annan stor faktor och det är åldersgränsen. De allra flesta sociala medier har en åldersgräns på 13 år. De allra lägsta årskurser är eleverna under 13 år och kan därför inte använda sociala medier. Visst finns det elever som använder med föräldrarnas lov men skolan kan inte kräva att barnen ska använda de. Det är först när eleverna går på åk 6 och 7 som de får använda sociala medier men även om barnen har ålder är det inget skolan kan kräva. Många barn och unga vill vara på sociala medier men man måste även komma ihåg att de finns de barn och unga som inte alls har något intresse av sociala medier. Bakom sociala medierna finns heller ingen pedagogisk bakgrund för de är egentligen inte ämnade för undervisning men de har blivit en bra motivations och inspirationskälla speciellt i slöjdundervisningen. (Nordström, 2021).

De flesta informanter som undervisade de äldre årskurserna uppgav att deras elever fick använda sociala medier i det syfte att de sökte inspiration och idéer. De flesta informanterna motiverade det här med sociala medierna mångfald och variation och sedan tyckte de att det var helt acceptabelt att använda sociala medier eftersom de har ålder till det samt använder det flitigt på fritiden, dock inte alla men många.

7.4 Metoddiskussion

I det här kapitlet diskuterar jag valet av metod. Jag valde att göra en enkätstudie men jag kunde även ha gjort en intervjustudie. Vid en intervjustudie behöver man träffa personen man vill intervjua och ställa frågorna till den. När man har gjort det här behöver man transkribera intervjuerna och analysera dem. I och med coronapandemin har det inte varit lika möjligt att

röra sig runt omkring i skolorna då många skolor haft besöksförbud så därför valde jag att göra en enkätstudie. På det viset nådde jag informanterna lättare och jag behövde inte röra på mig lika mycket runt i landet. I och med att jag gjorde en enkät fick jag även in flera svar än om jag skulle ha gjort intervjuer och det bidrar till att mitt resultat är mera generaliserbart.

Min enkät fungerade bra. Det uppstod inga tekniska utmaningar med den. Informanterna har svarat mycket ingående svar på mina frågor och delgett mycket bra information om sitt arbete i slöjden. Många av mina frågor var öppna och ganska stora just av den orsaken att informanter skulle få svara ingående och detaljerat kring sin undervisning i slöjden. Några frågor valde jag att inte ha obligatorisk till exempel frågan på vilket vis använder du sociala medier i slöjden. Om informanten inte använder sociala medier är det dumt att frågan är obligatorisk. På flervalsfrågorna fick informanterna välja svar och om inget passade kunde de välja svaret annat. Informanterna hade två veckor på sig att skicka in svar och snabbt hade jag fått in svaren så jag anser att metoden fungerade mycket bra.

7.5 Förslag till fortsatt forskning

Som förslag på fortsatt forskning tänker jag att man kunde intervju ännu flera personer och välja flera sociala medier och appar. Flera informanter uppgav att de bland annat använder Google Classroom mycket flitigt så det kunde vara ganska intressant att fokusera mera kring det och dess användningsändamål. Google Classroom nämndes nämligen på flera ställen och många informanter uppgav att de använde det till många olika saker. Andra appar som även nämndes flera gånger var Seesaw och Qridi dessa appar är pedagogiska verktyg som används i undervisningen i flera skolor. Det skulle vara intressant att fokusera lite mera kring dessa appar och användningen av dem. Qridi var en app som bara nämndes av en kommun men den nämndes flera gånger av olika informanter från den här kommunen. Så det verkar som att användningen av Qridi är ganska liten ännu men det skulle vara intressant att forska mera kring den och dess användningsområde.

En annan djupdykning som man kunde göra är att fokusera på användningen av sociala medier i all form av undervisning inte enbart slöjden. Man kunde jämföra användningen av sociala medier mellan olika ämnen. Finns det en möjlighet att sociala medier enbart används i slöjdundervisningen eller används det enbart i slöjden. Det finns en möjlighet att det används av konst- och färdighetsämnena men inte de teoretiska ämnena. Det finns även en möjlighet att

de används av alla ämnen i skolan. Personligen tror jag att sociala medier används flitigare i undervisningen under de praktiska ämnena eftersom eleverna då har möjlighet att jobba mera mångsidigt och planera sin egen undervisning. Det sista som jag kunde tänka mig att forska vidare kring är skolornas syn på sociala medier. Nu har vi fått ta del av lärarens användning och lärarens syn på användningen av sociala medier men det skulle vara intressant att se om skolorna har någon gemensam riktlinje som de följer gällande sociala medierna eller om det är upp till läraren att bestämma.

Litteratur

Google. (2022) Google for education. https://edu.google.com/intl/ALL_fi/workspace-for-education/classroom/

Hietajärvi, L (2019). *Adolescents' socio-digital engagement and its relation to academic well-being, motivation, and achievement*. Helsinki Yliopisto
<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/304802>

Huovila, R. & Rautio, R. (2007). *Nelikenttä käsityönopetuksen käytännön työvälteenä*.
Opublicerad avhandling för pedagogie magisterexamen. Fakulteten för pedagogik, Jyväskylän
Universitet, Jyväskylä. Hämtad 3 juni 2022 från,
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/23305/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aaju-201004291611.pdf>

Huovila, R., Hintsala, T., Säilä, J. & Rautio, R. (2018). *Kirja Käsityöstä, Luokkien 1–7 Käsityönopetus*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hägberg, E. (2022). Teknikfik. <https://teknifik.se/>

Johansson, M. (2009). Slöjdämnet – urgammalt modernt och coolt. I G. Folin & C-A. Höglund (Red.), *Krut – Slöjd vidgar perspektiven* (s. 5–15). Göteborg: Föreningen Kritisk Utbildningstidskrift. <http://www.krut.a.se/133/krut133-134.pdf>

Johansson, M. (2009). Slöjdämnet – Urgammalt, modernt och coolt. *KRUT, Kritisk utbildningstidskrift*. Nr 133/134, 5–13 <http://www.krut.a.se/133/krut133-134.pdf>

Kyrkslätt kommun. (2021). *Läroplan för grundläggande utbildning i Kyrkslätt kommun 2016*.
Kyrkslätt kommun.
https://www.kyrkslatt.fi/library/files/612605c0c91058b4ad000f8d/L_roplan_f_r_den_grundl_ggande_utbildningen_i_Kyrksl_tts_kommun_2016_1_.pdf

Lindfors, E. (2007). Sloyd in education – Student teacher perspective. In M. Johansson, & M. Porko-Hudd (Eds.), *Knowledge, Qualities and sloyd* (pp. 53-73). (Research in Sloyd and Crafts Science. Techne Series.; No. A:10/2007).

Lindfors, L. (1991). Slöjddidaktik: Inriktning på grundskolans textilslöjd. Finn Lectura.

- Lindfors, L. (1992). *På väg mot en slöjdpedagogisk teori. Paradigmutveckling och kunskapsbehållning-sammanfattning av tre studier.* (Akademisk avhandling, Rapporter från pedagogiska fakulteten 34/1991). Vasa: Åbo Akademi
- Marjanen, P. (2007) *Kasvattavaa vai käytännöllistä käsityötä? -kansakoulun ja alkavan peruskoulun koulukäsityön tavoitteiden ja sisältöjen analyysi.* Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta.
- Microsoft. (2022) Microsoft support. <https://support.microsoft.com/sv-se/office/komma-ig%C3%A5ng-med-microsoft-teams-b98d533f-118e-4bae-bf44-3df2470c2b12>
- Nykarleby Stad. (2016). *LP 2016 Grundläggande utbildning Nykarleby.* Nykarleby <https://www.nykarleby.fi/smabarnspedagogik-och-utbildning/grundlaggande-utbildning>
- Nordström, R. (2021). *App, app, app. Handbok för dig med barn som älskar sociala medier.* Bokfabriken
- Patel, R., & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning.* Studentlitteratur.
- Porko-Hudd, M. (2021). *Varför har vi slöjd i skolan?* Hem och skola <https://www.hemochskola.fi/2021/12/07/varfor-har-vi-slojd-i-skolan/>
- Porko-Hudd, M., Sjöberg, B. & Sunngren, M. (2015). *Slöjdförfröjd: Didaktiska diskussioner om och idéer för slöjdundervisningens upplägg.* Åbo Akademi, Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier.
- Qridi (2022). Qridi. <https://qridi.com/se/edu>
- Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap.* Studentlitteratur
- Sjöberg, B., & Porko-Hudd, M. (2019). A Life Tangled in Yarns – Leisure Knitting for Well-Being. *Techne serien - Forskning i Slöjdpedagogik och Slöjdvetenskap*, 26(2), 49–66. Hämtad från <https://journals.hioa.no/index.php/techneA/article/view/3405>
- Utbildningsstyrelsen. (2014). *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.* Utbildningsstyrelsen.
- Winberg, S. (2010). *Svensk, Finsk, Norsk och Dansk Slöjd.* Umeå universitet. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:431083/FULLTEXT01.pdf>
- Wulff, A. (2018). *Seesaw elevens digitala portfölj.* Åbo Akademi. <https://www.abo.fi/centret-for-livslangt-larande/pedagogik-och-lararfortbildning/seesaw-elevens-digitala-portfolj/>

Bilagor

Bilaga 1: Enkäten

Sociala medier

Hej!

Jag heter Daniel Westerholm och håller på att skriva min magister i slöjdvetenskap vid Åbo Akademi. Jag undersöker ifall lärare som undervisar slöjd i Svenskfinland använder sig av sociala medier i sin undervisning. Genom att svara på den här korta undersökningen är ni med och hjälper mig att få ett bredare resultat. Ni är helt anonyma i undersökningen. Enkäten är riktad till dig som undervisar slöjd i Svenskfinland du behöver inte vara behörig slöjdlärare utan det räcker med att du undervisar slöjd i grundskolan. Deltagande i undersökningen är helt frivilligt och du kan när som helst avbryta ditt deltagande. Det gör du genom att sluta fylla i enkäten. Resultatet från undersökningen kommer senare att publiceras på doria.fi.

Tack på förhand! Vid frågor kontakta mig per e-post: daniel.westerholm(a)abo.fi

Samtycke för deltagande i undersökningen: *

Genom att kryssa i denna ruta försäkrar jag att jag fått tillräckligt med information om undersökningen för ...

1. Kön? *

- man
- kvinna
- annat

2. Ålder? *

- 20-25
- 25-30
- 30-40
- 40-50
- 50-60
- 60-65

3 Undervisar du slöjd? *

Ja

Nej

4. Vilken/Vilka årskurser undervisar du? *

Åk1

Åk 2

Åk 3

Åk 4

Åk 5

Åk 6

Åk 7

Åk 8

Åk 9

5. I vilken kommun/stad undervisar du?

Kort svarstext

---

6. Använder du något digitalt verktyg i din slöjdundervisning? *

Ja

Nej

7. Vilka digitala verktyg använder du?

Kort svarstext

---

8. Använder du sociala medier i undervisningen? *

Ja

Nej

9. Använder du social medier i slöjdundervisningen? *

Ja

Nej

10. Vilka social medier använder du i slöjdundervisningen?

Kort svarstext

---

11. Varför eller varför inte använder du sociala medier i undervisningen? *

Lång svarstext

---

12. Får eleverna använda apparna? *

Ja

Nej

13. Hjälper sociala medier dig att planera din undervisning? *

Ja

Nej

14. På vilket sätt kan apparna hjälpa dig att planera undervisningen? *

Lång svarstext

---

15. Ökar digitala verktygen elevers motivation? *

Kort svarstext

---

16. Hur påverkar användningen av digitala verktyg elevers lärande? *

Lång svarstext

---

17. Vad tillför det digitala verktyget i undervisningssituationen? *

Lång svarstext

---

18. Vilken eller vilka förmågor är digitala verktyget tänkt att utveckla? *

Lång svarstext
